

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА”**

**ІНСТРУКЦІЯ № 10 – ОП
З ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ВЕДЕННЯ
РОБІТ НА ВИСОТІ**

м. Запоріжжя

2019 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА”

ЗАТВЕРДЖЕНО

НАКАЗ РЕКТОРА НУ

“ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА”

ВІД «18» 09 2019 Р. № 188 - А

ІНСТРУКЦІЯ № 10 - ОП

З ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ВЕДЕННЯ РОБІТ НА ВИСОТІ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з організації безпечного ведення робіт на висоті розроблена на основі Правил охорони праці під час виконання робіт на висоті НПАОП 0.00-1.15-07, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 27.03.2007р. № 62, поширюється на структурні підрозділи університету, які організують або виконують роботи на висоті і встановлює вимоги безпеки і охорони праці під час здійснення будівництва, монтажу (демонтажу) конструкцій і обладнання, ремонту, реконструкції, експлуатації об'єктів.

1.2. Інструкція встановлює єдиний порядок організації і виконання робіт на висоті з метою забезпечення безпеки працівників.

1.3. До виконання робіт на висоті допускаються особи, не молодше 18 років, та які пройшли:

-- професійний добір відповідно до Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженого спільним наказом Міністерства охорони здоров'я України та Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 23.09.94 № 263/121, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.95 за № 18/554;

-- медичний огляд відповідно до вимог Положення про медичний огляд працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.94 № 45, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.06.94 за № 136/345;

-- спеціальне навчання та перевірку знань з охорони праці відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005р. № 15, НПАОП 0.00-4.12-05 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511, зі змінами згідно наказу Мінсоцполітики від 30.01.2017 р. № 140.

-- навчання та перевірку знань з протипожежної безпеки осіб, які виконують вогневі роботи, відповідно до вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ від 30.12.2014р. № 1417 зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05.03.2015р. за № 252/26697 (далі - НАПБ А.01.001-2015).

1.4. Під час організації робіт на висоті слід урахувувати, що основними небезпечними виробничими факторами під час виконання цих робіт є падіння працівника або падіння предметів; супутніми можуть бути фактори: пожежна небезпека, дія електричного струму, підвищені рівні запиленості, загазованості повітря, шуму, несприятливі кліматичні умови тощо.

1.5. Для створення безпечних умов під час виконання робіт на висоті необхідно:
 -- забезпечити наявність, міцність і стійкість огорожень, риштувань, настилів, драбин тощо;

-- забезпечити працівників необхідними засобами захисту та використовувати їх за призначенням;

-- виконувати у повному обсязі організаційні та технічні заходи, передбачені цією інструкцією ;

-- застосовувати технічно справні машини, механізми і пристрої, укомплектовані необхідною технічною документацією;

-- забезпечити необхідну освітленість на робочих місцях та безпечні проходи до них;
 уживати заходи щодо усунення або зменшення впливу шкідливих та/або небезпечних факторів;

-- урахувувати метеорологічні умови, а також стан здоров'я працівників, які виконують роботи на висоті.

1.6. Перелік робіт на висоті, які виконуються за нарядами-допусками (далі - наряд), затверджується ректором університету.

Роботи, не передбачені цим переліком, виконуються за розпорядженнями осіб, яким надано право видачі нарядів (розпоряджень).

1.7. Форма наряду-допуску для виконання робіт на висоті наведена у додатку 1 до цієї інструкції.

До нарядів додаються проекти виконання робіт (далі - ПВР) чи технологічні карти за рішенням осіб, які мають право видачі нарядів, з урахуванням вимог цієї інструкції.

1.7.1. Наряд виписується у двох примірниках, один з яких залишається у працівника, який його видав, другий передається відповідальному керівнику робіт. Наряд виписується розбірливим почерком або за допомогою засобів друкування. Не допускається виписувати наряд олівцем, виправляти і закреслювати написаний текст.

1.7.2. Наряд видається на строк, необхідний для виконання заданого обсягу робіт, але не більше 15 календарних днів від дня початку роботи.

Наряд може бути продовжений один раз на термін не більше 15 календарних днів від дня продовження. Продовжити наряд може працівник, який його видав, а у разі його відсутності – інший працівник, який має право видавання нарядів для виконання робіт на висоті.

При зміні складу бригади більше ніж наполовину кількості членів бригади, які розпочинали роботу, видається новий наряд.

У разі виникнення у процесі роботи небезпечних та/або шкідливих виробничих факторів, не передбачених нарядом, роботи припиняються і можуть бути продовжені тільки після усунення зазначених факторів.

1.7.3. Під час цільового інструктажу, який проводиться за нарядом або розпорядженням, роз'яснюються питання, у тому числі:

- способи безпечного виконання робіт;
- порядок підходу до робочого місця та виходу з нього;
- стан робочого місця;
- порядок користування засобами страхування;
- порядок і місце установки вантажопідіймальних засобів;
- способи безпечного переходу з одного робочого місця на інше;
- методи установки або знімання елементів конструкції, будівлі тощо;
- забезпечення необхідними умовами праці на робочому місці (освітленість, температура, вологість повітря, шум, вібрація тощо);
- стан риштувань, площадок, драбин, огорожень, опорних та страхувальних канатів тощо;
- необхідність застосування засобів індивідуального захисту (каска, запобіжних поясів, тощо);

Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від видів робіт, що виконуються.

1.7.4. Підготовка робочих місць здійснюється працівниками, які мають право виконання робіт на висоті.

Працівники, які організують та готують робочі місця, виконують заходи:

- спорудження риштувань, помостів або інших пристосувань для безпечного виконання робіт на висоті;
- перевірку справності та наявності документів (записів), що підтверджують своєчасне проведення технічних оглядів, випробувань машин, механізмів, пристосувань і засобів захисту, що використовуються у роботі;
- створення необхідних умов праці (встановлення освітлювальних приладів, засобів захисту від впливу шкідливих і небезпечних виробничих факторів, заземлення металевих риштувань, наявність і міцність огорожень тощо);
- перевірки наявності та стану засобів індивідуального та колективного захисту;
- виконання інших заходів безпеки, що визначаються конкретними умовами роботи.

1.7.5. Обсяг роботи та призначення осіб, які будуть підготовлювати робочі місця, визначає працівник, який має право видачі нарядів (розпоряджень).

1.7.6. Наряди і розпорядження на виконання підготовки робочих місць видаються та реєструються у такому ж порядку, як і на безпосереднє виконання робіт на висоті – у Журналі обліку робіт, що виконуються за нарядами і розпорядженнями (додаток 2 до цієї інструкції).

Ведення Журналу покладається на працівника, який видає наряди (розпорядження) або на іншого працівника, якому доручається ведення цього Журналу.

1.7.7 Для проведення вогневих робіт на висоті, у тому числі газополумених та електросварювальних, у наряді зазначаються вимоги пожежної безпеки.

1.7.8. Наряди, роботи за якими повністю закінчені, зберігаються протягом 30 діб, а наряди про проведення газонебезпечних робіт на висоті – протягом одного року від дня їх закриття. Закриті наряди зберігаються у працівників, які їх видали.

1.7.9. Допускається виконання невідкладних робіт з метою усунення аварійної ситуації, ліквідації наслідків стихійного лиха, катастрофи або аварії за розпорядженням без оформлення наряду, але з обов'язковим дотриманням необхідних заходів безпеки під безпосереднім наглядом відповідальної посадової особи.

У разі, якщо виконання таких робіт вимагає тривалого часу (більше трьох годин), слід оформлювати наряд.

1.8. Засоби підмоцнення, тара, вантажозахоплювальні пристрої, пристосування для вивірення та тимчасового закріплення конструкцій, ферм тощо (далі – технологічна оснастка), огороження, захисні сітки, перекриття та інші засоби запобігання падінню працівників, матеріалів, предметів тощо з висоти, засоби захисту від ураження електричним струмом, від дії машин, обладнання, впливу шуму, вібрації, шкідливих речовин тощо (далі - засоби індивідуального та колективного захисту), які застосовують під час виконання робіт на висоті, мають відповідати вимогам чинного законодавства.

1.9. Засоби колективного та індивідуального захисту, технологічну оснастку використовують за призначенням, зберігають у технічно справному стані та проводять їх технічне обслуговування, ремонт, а також експлуатаційні випробування відповідно до вимог законодавства та документів з експлуатації виробників.

1.10. Інструменти, пристрої, засоби підмоцнення, що використовуються під час виконання робіт на висоті, повинні відповідати вимогам чинного законодавства.

1.11. Видалення сміття, як правило, проводять механізованим способом у закритих ящиках і контейнерах або закритими жолобами.

Дозволяється скидати сміття з висоти до 3 м без застосування жолобів або інших пристосувань. Місце, на яке скидають сміття, слід з усіх боків огородити з виставленням необхідних знаків та плакатів безпеки або установити нагляд для попередження про небезпеку.

1.12. Проректор з АГР (головний інженер) зобов'язаний на кожному робочому місці забезпечити виконання заходів, зазначених у пункті 1.5 цієї інструкції, а також:

- забезпечити проведення профілактичних медичних оглядів, щорічне навчання і щорічні перевірки знань працівників, які виконують роботи на висоті;
- забезпечити працівників необхідними засобами захисту, технологічною оснасткою, спеціальним одягом та спеціальним взуттям;
- забезпечити своєчасне проведення ремонтів, випробувань засобів захисту і технологічної оснастки, технічних оглядів машин і механізмів, які використовуються в роботі на висоті;
- призначити працівників, відповідальних за організацію і безпечне виконання робіт на висоті.

1.13. Працівники, які виконують роботу на висоті, зобов'язані:

- знати і виконувати вимоги цієї інструкції, інших нормативно-правових актів та інструкцій з охорони праці, що стосуються їх робіт чи професій;
- дбати про особисту безпеку, а також про безпеку оточуючих людей під час виконання будь-яких робіт;
- виконувати роботи із застосуванням касок, запобіжних поясів, інших засобів індивідуального та колективного захисту;
- проходити в установленому порядку медичний огляд.

1.14. Не дозволяється виконувати роботи на висоті у відкритих місцях при швидкості вітру 10 м/с і більше, при ожеледиці, грозі або тумані, який затрудняє видимість в межах фронту робіт, а також у нічний час при недостатній освітленості та якщо температура повітря вище плюс 35⁰ С або нижче мінус 20⁰ С. Невідкладні роботи на висоті в більш складних погодних умовах (при інших температурах тощо), виконуються за рішенням ректора. При цьому в ПВР слід передбачити додаткові заходи безпеки, що відповідають цим умовам.

1.15. Під час виконання робіт на висоті для запобігання можливому падінню інструменту, матеріалів тощо слід використовувати спеціальні сумки або пристрої для їх надійного зберігання (тримання).

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

2.1. Терміни та визначення, що вживаються у цій інструкції, мають такі значення:

- пояс запобіжний лямковий (далі - ПЛ) - засіб індивідуального захисту від падіння з висоти, призначений для підтримки людини під час роботи та в разі падіння;
- пояс запобіжний безлямковий (далі - ПБ) - засіб індивідуального захисту, призначений для виконання функції тримання працівника на робочому місці під час виконання роботи на висоті, а також при підніманні (на шоглах, опорах повітряних ліній електропередавання тощо) до робочого місця та спуску з нього;
- роботи на висоті - роботи, що виконуються на висоті 1,3 м і більше від поверхні ґрунту, перекриття або робочого настилу, у тому числі з робочих платформ підйомників і механізмів, а також на відстані менше 2 м від негороджених перепадів на висоті 1,3 м і більше; основним засобом індивідуального захисту під час виконання робіт є запобіжний пояс ПЛ або ПБ;
- амортизатор - елемент страхувальної системи (поглинач енергії), який знижує до безпечної величини динамічне навантаження, що діє на тіло людини при зупинці його падіння;
- карабін - пристрій, призначений для приєднання засобів страхування до місць їх закріплення за опору, безпосереднього закріплення стропа, а також для приєднання (блокування) елементів верхолазного спорядження до опор та кріплення;
- запобіжний строп - елемент страхувальної системи (ланцюжок), призначений для з'єднання ПБ або ПЛ із опорою, кріпленням, верхолазним спорядженням;

-- приладдя - карабіни, запобіжні стропаи (далі – стропаи), амортизатори та інші елементи засобів страхування, які використовуються як елементи страхувальних систем разом із запобіжними поясами;

-- безпечна відстань - найменша відстань між людиною і джерелом небезпечного і (або) шкідливого впливу, на якій цей вплив відсутній або не перевищує допустимого рівня;

-- страхувальна система (ланцюжок) - з'єднані між собою в певній послідовності страхувальні засоби й верхолазне спорядження, призначені для забезпечення безпеки працівника під час виконання роботи на висоті й тримання його після зупинки падіння; ---
- опора-конструкція (споруда), елемент конструкції (споруди), до яких закріплюються працівники стропами запобіжних поясів, елементи засобів страхування, канати та елементи верхолазного спорядження;

-- опора основна - опора, що витримує навантаження 15 кН і більше;

-- наряд-допуск - складене на спеціальному бланку виробниче завдання на безпечне проведення роботи, що визначає її зміст, місце, час початку і закінчення, необхідні заходи безпеки, склад бригади і осіб, відповідальних за безпечне виконання роботи;

-- розпорядження - виробниче завдання (усне або письмове) на безпечне проведення роботи, що визначає її зміст, місце, час початку і закінчення, необхідні заходи безпеки, склад бригади і осіб, відповідальних за безпечне виконання роботи.

3. ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ КОЛЕКТИВНОГО ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

3.1. Загальні вимоги

3.1.1. Працівники, зайняті на роботах зі шкідливими та/або небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням, або тих, що здійснюються в несприятливих метеорологічних умовах, залежно від умов праці і прийнятої технології виробництва забезпечуються відповідно до встановлених норм спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту згідно з Положенням про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту, затвердженим наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 29.10.96 №170 і зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18.11.96 за 667/1692 (далі - НПАОП 0.00-4.26-96) ГОСТ 12.4.011-89, а також мийними та знежирювальними засобами.

3.1.2. Засоби захисту вводяться в експлуатацію і застосовуються лише в тому разі, якщо вони відповідають вимогам чинного законодавства.

3.1.3. Засоби захисту мають бути безпечними для життя та здоров'я споживачів за умови їх застосування за призначенням з урахуванням правильного обслуговування й використання.

3.1.4. Засоби захисту працівників повинні забезпечувати запобігання або зменшення дії небезпечних і шкідливих виробничих факторів, відповідати вимогам стандартів, технічної естетики та ергономіки.

3.1.5. Експлуатація засобів колективного та індивідуального захисту дозволяється за умови:

-- наявності технічної документації (документів з експлуатації) з відміткою служби (відділу) технічного контролю (далі – СТК) виробника;

-- своєчасного проведення необхідних експлуатаційних випробувань, якщо це вимагається нормативно-технічною документацією виробника;

-- проведення щоденного огляду засобів захисту перед початком робіт щодо справності, відсутності пошкоджень та дефектів, які можуть погіршувати їх захисні властивості.

3.1.6. Типи, перелік необхідних засобів захисту та порядок безпечного виконання робіт на висоті зазначаються у наряді та ПВР.

3.1.7. Засоби захисту приводяться у готовність до початку роботи. При цьому перевіряється їх стан та відповідність документам з експлуатації виробників.

3.1.8. Засоби захисту розміщуються в приміщеннях об'єктів, підрозділів, дільниць або в складах інвентарного майна бригад відповідно до прийнятої на підприємстві системи організації експлуатації, норм комплектування та місцевих умов.

3.1.9. Засоби індивідуального захисту застосовуються тоді, коли безпечність робіт не може бути забезпечена конструкцією обладнання, організацією виробничих процесів, архітектурно-планувальними рішеннями та засобами колективного захисту.

3.1.10. Вибір спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту проводиться з урахуванням вимог безпеки для кожного конкретного виду робіт, характеру та умов праці, виду і тривалості дії небезпечних і/або шкідливих виробничих факторів.

3.1.11. Засоби індивідуального захисту від падіння з висоти проходять оцінку відповідності згідно з Технічним регламентом з підтвердження відповідності засобів індивідуального захисту, затвердженим наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики України від 27.09.2004 № 208 і зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13.10.2004 за № 1307/9906 (далі - Технічний регламент).

3.1.12. До засобів захисту від падіння з висоти належать:

- пояси запобіжні;
- каски;
- страхувальні канати;
- запобіжні верхолазні пристрої;
- уловлювачі з вертикальним канатом;
- огороження, захисні сітки, знаки безпеки тощо;
- верхолазне спорядження, яке використовується разом із вищезазначеними засобами захисту.

3.1.13. Засоби індивідуального захисту від падіння з висоти забезпечуються системою ременів для кріплення їх до тіла споживача і системою кріплення до надійної опори.

У передбачуваних умовах експлуатації такі засоби індивідуального захисту обмежують шлях вертикального падіння працівника таким чином, щоб запобігти його зіткненню з перешкодами. Гальмівне зусилля, що виникає при цьому, не повинно завдавати тілесних ушкоджень працівнику або виводити з ладу засоби індивідуального захисту.

3.1.14. Перед початком роботи на висоті необхідно переконатися в міцності опор, до яких буде закріплюватися стропом запобіжного пояса працівник (працівники), та елементів верхолазного спорядження. Вони повинні надійно витримувати зусилля, яке може виникнути при падінні людей.

3.1.15. Після закінчення роботи, а також перед зберіганням засоби захисту необхідно очистити від бруду, просушити, протерти металеві деталі, а деталі зі шкіри - змастити жиром, розташувати їх в місцях збереження.

3.1.16. Засоби захисту слід зберігати і перевозити з дотриманням умов, що забезпечують виконання вимог виробників. Вони повинні бути захищені від механічних пошкоджень, зволоження, забруднення, впливу мастил, бензину, кислот, лугів та розчинників, а також від прямої дії сонячних променів і тепловипромінювання пристроїв, що виділяють тепло.

3.1.17. В підрозділах підприємств, які застосовують засоби захисту, необхідно вести Журнал обліку та зберігання засобів захисту (додаток 3 до цієї інструкції).

3.1.18. У разі виявлення непридатних для застосування засобів захисту їх необхідно вилучити з експлуатації.

3.2 Вимоги до поясів запобіжних

3.2.1. Пояси запобіжні мають відповідати вимогам стандартів та технічним умовам на пояси конкретних конструкцій. Безпосередньо на кожному поясі відповідно до ГОСТ 12.4.089-86 наносяться:

- товарний знак підприємства-виробника;
- розмір та тип пояса;
- дата виготовлення;
- позначення стандарта або технічних умов;
- клеймо СТК.

3.2.2. Усі запобіжні пояси, що перебувають в експлуатації, повинні мати інвентарні номери. Допускається використовувати заводські номери як інвентарні. Типи поясів запобіжних та приладдя до них вибираються, виходячи із конкретних умов праці та видів робіт.

3.2.3. Перед початком роботи та під час застосування контролюється стан поясів та приладдя до них згідно з вимогами чинного законодавства та технічної

документації (документам з експлуатації) виробників.

3.2.4. При роботах на висоті не дозволяється використовувати запобіжні пояси та приладдя до них, у яких:

- відсутні відмітки про проведення періодичних випробувань;
- є порушення цілісності металевих деталей, які знижують їх міцність;
- порушено нормальне функціонування їх деталей, яке може призвести до відмови у їх роботі;
- є порушення швів у вузлах з'єднання, розірвані нитки у структурі стрічок та канатів, надрізи, розплетення, пропалення, промаслення на синтетичних стрічках та канатах та інші дефекти, які знижують їх міцність;

-- замикальний пристрій (пряжка) запобіжного пояса має таку конструкцію, яка може призвести до невірної або неповної його закривання або випадкового розстібування.

3.2.5. Амортизатори, які використовуються як елементи страхувальних систем, перед введенням в експлуатацію а також під час їх експлуатації кожні 6 місяців проходять випробування статичним навантаженням 1470 Н протягом 60 с. Після випробування не повинно бути розривів ниток, швів та волокон. Амортизатори застосовуються тільки разом з поясом ПЛ.

3.2.6. При виконанні робіт необхідно встановлювати найкоротшу довжину запобіжного стропа. Місце закріплення пояса без амортизатора за опору вибирається таким чином, щоб висота вільного падіння людини не перевищувала 0,5 м (1 м – у випадку кріплення стропа за опору, що знаходиться на рівні ступнів ніг). Довжину стропа установлюють для конкретної конструкції пояса у залежності від умов застосування.

3.2.7. Пояс ПЛ з амортизатором як засіб індивідуального захисту від падіння з висоти за умовами безпеки використовується на висоті над рівнем ґрунту або опорної поверхні, зазначеній в технічній документації виробника, враховуючи довжину розкриття амортизатора. Закріплення карабіном стропа пояса за опору слід виконувати за можливості не нижче рівня кріплення стропа до наспинного або нагрудного страхувальних вузлів пояса, але у всякому разі - не нижче рівня ступнів ніг.

3.2.8. Для безпечного виконання робіт на висоті, коли місце роботи знаходиться на відстані, що не дозволяє закріпитись стропом запобіжного пояса за опору, застосовується страхувальний канат, а у випадках виконання робіт у безопорному просторі із застосуванням верхолазного спорядження необхідно використовувати ще й опорний канат.

3.2.9. Не дозволяється:

- самостійно ремонтувати вилучені з експлуатації (відповідно до пункту 3.2.4. цієї інструкції) запобіжні пояси та приладдя до них;
- використовувати пояси та приладдя не за призначенням;
- використовувати пояси та приладдя, які піддавалися динамічному навантаженню (ривку), що виникає на них у момент зупинки падіння працівника;
- вносити будь-які зміни в конструкцію поясів та приладдя без погодження з виробником.

3.2.10. Під час експлуатації запобіжні пояси та приладдя до них проходять один раз за 6 місяців статичні випробування навантаженням 4000 Н протягом 5 хвилин за методикою, наведеною у документах з експлуатації виробників.

3.3. Вимоги до касок захисних промислових

3.3.1. Для запобігання чи зменшення дії на голову працівника небезпечних та/або шкідливих факторів (механічного впливу, електричного струму, води або агресивних рідин) слід використовувати каски захисні.

3.3.2. Внутрішня оснастка і підборідний пасок мають бути з'ємними і мати пристрій для кріплення до корпусу каски. Підборідний пасок має регулюватися по довжині, а спосіб його кріплення повинен забезпечувати можливість його швидкого роз'єднання.

3.3.3. Корпус каски не повинен деформуватися та змінювати свої міцнісні властивості після дії на нього хімічно агресивних речовин та води.

3.3.4. Внутрішня поверхня корпусу каски, а також зовнішня і внутрішня поверхні оснастки мають бути гладко оброблені, а краї та кромки - притуплені. Зовнішня поверхня корпусу каски має бути гладенькою без тріщин та бульбашок.

3.3.5. Конструкція каски має дозволяти максимальне регулювання внутрішньої оснастки всередині корпусу каски та не перешкоджувати носінню корегуючих окулярів та інших засобів індивідуального захисту.

3.3.6. Каски мають зберігати свої захисні властивості протягом установленого терміну експлуатації, який визначається документами з експлуатації виробника на конкретний тип каски.

3.3.7. Слід замінити на нові каски, які мають пошкодження корпусу або порушення цілісності внутрішньої оснастки, а також каски, які підпали під удар. Каски не підлягають ремонту.

3.3.8. Протягом експлуатації за необхідності каски можуть проходити санітарну обробку шляхом занурення у 3 – 5 % розчин хлораміну або 3% розчин хлорного вапна на 30 – 60 хвилин з наступною промивкою в холодній воді та природною сушкою.

3.3.9. Каски підлягають щоденному огляду з метою виявлення дефектів перед початком роботи, а також контролю за їх станом протягом всього терміну експлуатації відповідно до вимог документів з експлуатації виробника.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБІТ НА ВИСОТІ ЗАСОБАМИ МАЛОЇ МЕХАНІЗАЦІЇ, ПРИСТРОЯМИ ТА ІНСТРУМЕНТАМИ

4.1. Загальні вимоги

4.1.1. Умови експлуатації на висоті інструментів та пристроїв мають відповідати вимогам Інструкції з охорони праці під час виконання монтажних робіт інструментами і пристроями, затвердженої наказом Міністерства праці та соціальної політики України від України від 05.06.2001 № 254 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 20.07.2001 за № 616/5807.

4.1.2. Роботу на висоті з використанням засобів малої механізації, пристроїв та інструментів (далі – пристрої) виконуються відповідно до вимог цієї інструкції та документів з експлуатації виробників.

- 4.1.3. Пристрої забезпечуються засобами, які унеможливають їх падіння з висоти.
- 4.1.4. Пристрої необхідно використовувати за їх призначенням та утримувати у справному стані.
- 4.1.5. Живильні кабелі та шланги механізованих інструментів повинні мати якомога меншу довжину, щоб не заважати виконувати роботу та не створювати небезпеку працівникам та оточуючим.
- 4.1.6. Вимоги безпечної роботи з пристроями на висоті вносяться в інструкції з охорони праці для певної професії або виду робіт. .
- 4.1.7. У разі перерв та після закінчення робіт пристрої слід вимкнути та від'єднати від джерел живлення.
- 4.1.8. Роботи на висоті з використанням механізованих інструментів виконуються з надійно закріплених та стійких робочих площадок, помостів тощо.
- 4.1.9 При виявленні несправності пристроїв необхідно припинити роботу та повідомити про це відповідального керівника робіт.

4.2. Вимоги безпеки під час виконання робіт на висоті із застосуванням електрифікованого інструменту

- 4.2.1. До роботи з електрифікованими інструментами допускаються працівники, які мають групу з електробезпеки II та вище.
- 4.2.2. Перед початком робіт на висоті перевіряється стан інструменту: комплектність, надійність кріплення деталей, цілісність ізоляції живильного кабелю та штепсельної вилки, роботу на холостому ході, наявність, комплектність та справність захисних кожухів, надійність кріплення змінних робочих пристосувань, а також працездатність вимикальних пристроїв.
- 4.2.3. Працювати з електрифікованими інструментами поза приміщеннями на риштуваннях, помостах під час дощу, снігопаду слід під навісом, обладнаним над місцем роботи.
- Виконувати роботи із застосуванням електрифікованого інструменту з підйомників, колісок тощо під час снігопаду та дощу не дозволяється.

4.3. Вимоги безпеки під час виконання робіт на даху споруд

- 4.3.1. До початку проведення робіт на даху споруд необхідно виконати передбачені порядком заходи безпеки, в тому числі:
- відгородити щитами, канатами тощо діючі електромережі та електроустаткування, що знаходяться на відстані 2,5 м і ближче до місця проведення робіт та вивісити на огорожі відповідні знаки та плакати безпеки;
  - перевірити міцність крокв, справність та надійність несучих конструкцій даху та огорожень;
  - підготувати риштування та переносні площадки для пересування та прийому матеріалів на даху;
  - переконатися в надійності кріплення страхувальних канатів;
  - забезпечити працівників запобіжними поясами, спецодягом, спецвзуттям, захисними касками та іншими засобами індивідуального захисту, інвентарними захисними огороженнями.
- 4.3.2. За відсутності на даху постійних конструкцій для кріплення страхувальних канатів встановлюються надійно закріплені металеві стійки, залізобетонні блоки чи визначаються елементи конструкцій, за які можливе закріплення страхувальних канатів. Місця закріплення страхувальних канатів і карабінів запобіжних поясів працівників зазначаються в ПВР.
- 4.3.3. Не допускається закріплення страхувальних канатів до оголівків димових і вентиляційних труб.

4.3.4. У місцях з недостатньою міцністю покрівлі встановлюються та надійно кріпляться до стійких конструкцій покрівельні драбини, трапи чи риштування так, щоб вони перекривали несучі конструкції, що знаходяться під покрівлею.

4.3.5. Під час виконання робіт на даху без захисних огорожень, з кутом ухилу покрівлі до горизонтальної площини більше 20° , а також на мокрих і засніжених дахах незалежно від їх ухилу працівникам застосовуються запобіжні пояси ПЛ.

4.3.6. Під час виконання робіт на даху у разі, якщо покриття на покрівлі не розраховані на навантаження від працівників, а також при виконанні робіт на даху з ухилом понад 20° застосовуються надійно закріплені трапи шириною не менше 0,3 м, обладнані поперечними планками для упора ніг.

4.3.7. Виконання робіт на краю даху незалежно від його ухилу повинно проводитись працівниками із застосуванням запобіжних поясів, закріплених карабінами стропів за визначені керівником робіт місця.

4.3.8. Під час виконання покрівельних робіт із застосуванням бітумних та інших мастил, полімерних і теплоізоляційних матеріалів необхідно:

- бітумне мастило доставляти до робочих місць по бітумопроводу чи за допомогою вантажопідіймальних засобів у спеціальних, наповнених мастилом не більше ніж на $3/4$ об'єму, металевих ємностях (термосах, бачках) із кришками, що щільно затуляються, обладнаних запірними пристроями, що виключають можливість відкривання кришок під час підйому (спуску) або випадкового падіння ємності;

- використовувати в роботі бітумні мастила, нагріті до температури не вище 180°C ;

- не допускати попадання води чи снігу в ємності з гарячим бітумом або мастилом;

- встановлювати ємності (термоси, бачки) з бітумом слід на стійких місцях із застосуванням пристроїв, що виключають їх падіння та перевертання;

- під час нанесення мастила, розчинників на основу даху чи рулонні матеріали працівникам слід перебувати з навітренної (звідки рухається повітря) сторони;

- скловату і шлаковату подавати до місця роботи в контейнерах або пакетах із уживанням заходів, що виключають можливість розпилення та просипання цих матеріалів;

- забезпечити захист працівників від впливу шкідливих речовин, термічних і хімічних опіків за допомогою спеціальних засобів індивідуального захисту (респіраторів, спецодягу та інше).

4.3.9. Мастило, що потрапило на поверхню шкіри працівника, видаляється спеціальною пастою або мильно-ланоліновим розчином, що мають міститися в аптечці, розміщеній поряд з місцем проведення робіт. Після цього ушкоджені місця необхідно добре промити теплою водою з милом.

4.3.10. На робочих місцях під час використання матеріалів, що виділяють вибухонебезпечні речовини, не допускається застосування відкритого вогню чи виконання дій, що викликають іскроутворення.

Запас матеріалів, що містять шкідливі, пожежо-вибухонебезпечні речовини, на робочих місцях не повинен перевищувати змінної потреби.

4.3.11. Виконання робіт з устанавлення чи заміни готових водосточних жолобів, лійок і труб, а також ковпаків і парасолів на димових і вентиляційних трубах, з покриття парапетів, обробки звисів, а також робіт з видалення намерзлих на звисах льодяних бурульок проводиться із підйомників, спеціального риштування тощо або із застосуванням верхолазного спорядження.

Виконання ремонтних робіт з устанавленням чи заміною зазначених вище елементів та частин покрівлі проводиться з надійно закріплених конструкцій, будівель тощо.

4.3.12. Видаління знятих з даху частин покрівлі слід виконувати із застосуванням вантажопідіймальних кранів, машин і пристроїв, а дрібних матеріалів, сміття тощо, крім того - в тарі, що виключає їх падіння. Скидати їх з даху не дозволяється.

4.3.13. Роботи з ремонту покрівлі з використанням рулонних матеріалів або мастила проводяться, як правило, в суху погоду і теплий час року. Невідкладні ремонтні роботи під час дощу, снігу здійснюються під тентом або навісом.

4.3.14. Після остаточного закінчення робіт на даху споруди всі пристосування, обладнання, інструмент, матеріали тощо видаляються з даху із застосуванням вантажопідіймальних кранів, машин і пристроїв у встановлені місця їх складування та збереження.

4.3.15. Під час проведення робіт на плоских дахах, що не мають постійного огороження (парапетних ґрат тощо), по периметру даху встановлюються тимчасові захисні (страхувальні) огороження висотою не менше 1,1 м з бортовим елементом огороження. За неможливості установа захисних (страхувальних) огорожень працівники зобов'язані застосовувати запобіжні пояси.

Начальник відділу охорони праці С. О. Єльманов

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор

В.Г. Прушківський

Начальник юридичного відділу

Т. М. Петрова

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
АДМІНІСТРАТИВНО - ГОСПОДАРЧА ЧАСТИНА

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Головний інженер _____
 _____ 20__ р.

НАРЯД – ДОПУСК №
для виконання робіт на висоті
 від « ____ » _____ 20__ Р.

Відповідальному виконавцю робіт _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

з бригадою у складі _____ осіб доручається виконати роботи : _____
 _____
(назва робіт, місце виконання)

для виконання робіт необхідні:

матеріали _____
 інструменти _____
 засоби захисту _____

При підготовці та виконанні робіт забезпечити такі заходи безпеки:

_____
 _____
 _____
(перелік основних заходів і засобів щодо створення безпечних умов праці

Відповідальним керівником робіт призначити _____
(посада, прізвище ініціали)

Наряд видав _____
(посада, прізвище, ініціали, відповідальної особи університету підпис, дата)

Наряд прийняв відповідальний керівник робіт _____
(посада, прізвище, ініціали, підпис, дата)

Заходи щодо забезпечення безпеки праці та порядок виконання робіт
 Погоджено: _____
(посада, прізвище, ініціали, підпис фахівця відділу охорони праці дата)

Інструктаж щодо заходів безпеки на робочому місці відповідно до правил та інструкцій
 _____
 _____
(найменування правил інструкцій, чи скорочений зміст інструктажу)

Провів відповідальний керівник робіт _____
(посада, прізвище, ініціали, підпис, дата)

Цільовий інструктаж членів бригади
в разі первинного допуску

№ З/П	Члени бригади (прізвище та ініціали)	Посада, спеціальність	Розряд (група)	Підпис члена бригади, який пройшов інструктаж
1	2		3	4

Робочі місця та умови праці перевірені. Заходи безпеки, зазначені в наряді, повністю виконані.

Дозволяю приступити до роботи _____
(посада, ПІБ відповідальної особи університету, дата, підпис)

Відповідальний виконавець робіт _____
(прізвище, ініціали, підпис, дата,)

Роботи почато ____ год. ____ хв. « ____ » _____ 20__ р.

Відповідальний керівник робіт _____
(прізвище, ініціали, підпис, дата,)

Щоденний допуск до роботи, її початок, закінчення

Бригада проінструктована і допущена на робоче місце				Робота закінчена, бригада виведена	
Найменування роботи, робочого місця	Дата, час	Підпис		Дата, час	Підпис відповідального виконавця робіт
		Відповідального виконавця робіт	Відповідального керівника робіт		
1	2	3	4	5	6

Робота повністю закінчена, робочі місця перевірені, бригада виведена.

Наряд – допуск закритий ____ год ____ хв.. « ____ » _____ 20__ р.

Відповідальний виконавець робіт _____
(прізвище, ініціали, підпис, дата,)

Відповідальний керівник робіт _____
(прізвище, ініціали, підпис, дата, час)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА”**АДМІНІСТРАТИВНО - ГОСПОДАРЧА ЧАСТИНА****Журнал
обліку нарядів – допусків для виконання
робіт на висоті НУ “Запорізька Політехніка”**

номер і дата видачі наряду	місце проведення і зміст	посада, ПІБ, підпис, особи яка видала наряд - допуск	посада, підпис, ПІБ, відповідального керівника робіт	робота розпочата (дата, час)	робота закінчена (дата, час)
1	2	3	4	5	6

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА”**АДМІНІСТРАТИВНО - ГОСПОДАРЧА ЧАСТИНА****Ж У Р Н А Л****Обліку та зберігання засобів захисту**

(найменування структурного підрозділу)

найменування засобу захисту	інвентарний номер	дата випробування	дата наступного випробування	дата періодичного огляду	результат періодичного огляду	підпис, ПІБ, працівника який проводив огляд,
1	2	3	4	5	6	7